

ZORA SELJAN – BRAZILSKA SPISATELJICA I DONATORICA ETNOGRAFSKOG MUZEJA

MARIJA ŽIVKOVIĆ □ Etnografski muzej, Zagreb

sl.1. Stevo Seljan sa suprugom i kćerima Zorom i Moemom. Brazil, 1921. EMZ N 17522

sl.2. Mirko i Stevo Seljan. Peru, 1911.

sl.3. Djeca Steve Seljana

Naslijedivši od oca Steve Seljana poriv za istraživanjima, istraživala sam legende, kroz idejne avanture otkrila nova kulturološka stanovišta, kao što je i on živio žudnju za avanturama s ciljem da bolje upozna vlastito biće, vlastiti svijet, vlastito vrijeme.

Zora Seljan

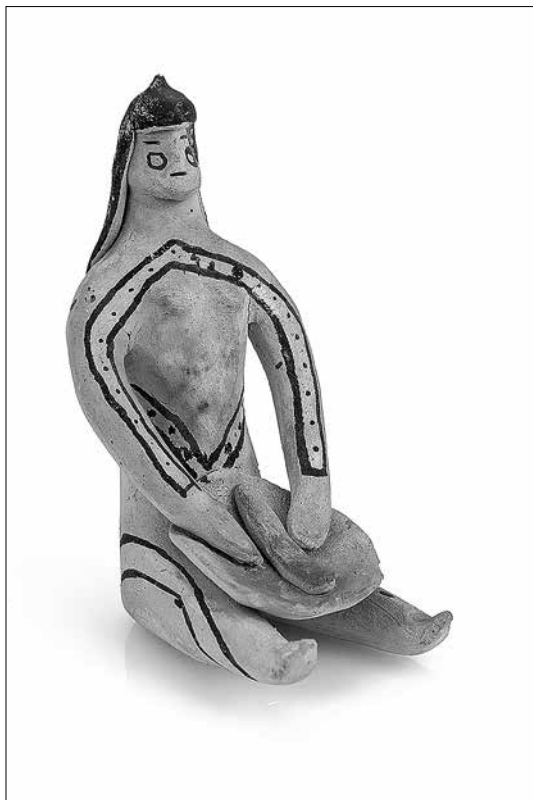
Zbirka izvaneuropskih kultura Etnografskog muzeja u Zagrebu gotovo je u potpunosti utemeljena na donacijama. Formirana je tijekom druge polovice 19. i početkom 20. stoljeća u Arheološko-historijskom odjelu tadašnjega Narodnog muzeja u Zagrebu. Sadržavala je više od 1300 predmeta koje su Muzeju darovali kolonijalni dužnosnici, mornari koji su služili u austrougarskoj mornarici, konzularni službenici i trgovci ili su kupljeni na svjetskim izložbama. Zbirka je predana Etnografskome muzeju nakon njegova osnutka 1919. godine te su joj pridodani predmeti iz drugih zbirki, većinom iz Umjetno-obrtnog muzeja i Zbirke Salamona Bergera, prvog ravnatelja Muzeja. Kasnije je dopunjena darovima misionara, stranih vlada, putnika i drugih pojedinaca. Dio

predmeta darovali su građani koji su u vrijeme Jugoslavije radili i živjeli u zemljama tzv. „trećeg svijeta”. Zbirka danas ima oko 3500 predmeta, od kojih je najveći broj iz Afrike, potom iz Azije, Australije i Oceanije te iz Južne Amerike.

Hrvatskoj su javnosti najpoznatiji donatori Zbirke Dragutin Lerman i braća Mirko i Stevo Seljan, no mnogi su donatori poklonili Muzeju manje skupine predmeta. Zanimljive biografije tih donatora, među kojima je i ona Zore Seljan (1918. – 2006.), kćerke Steve Seljana, govore o raznim povijesnim događajima i procesima. Ovim tekstom želim upozoriti na rad te brazilske spisateljice, dramaturginje i novinarkе hrvatskih korijena koja je za života održavala veze sa zagrebačkim Etnografskim muzejom te nam darovala mnoge predmete iz Brazila.

Zora Seljan i brazilski folklor

Braća Mirko i Stevo Seljan krenuli su iz Karlovca na put u Etiopiju, tadašnju Abesiniju, 1899. godine. Dvije i pol godine bili su u službi cara Menelika II., a zadatak im je

sl.4. Figura litjoko. EMZ ex1901

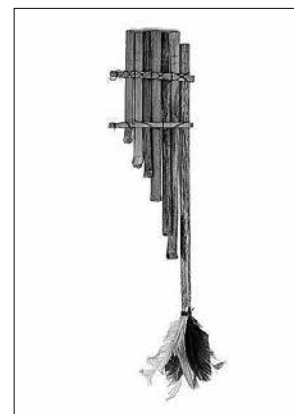
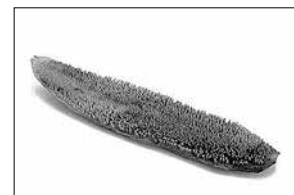
sl.5. Lopta za igru peteca. EMZ-2067

sl.6. Perjanica. Brazil, oko 1900. god. EMZ-ex1221

Braća Seljan donirala su 238 predmeta iz Južne Amerike.

sl.7. Ribež. EMZ-ex1896

sl.8. Panova svirala. EMZ-ex2056

bio učvrstiti i proširiti njegovu vlast. U Brazil stižu 1903. te ih tamošnja vlast angažira za istraživanje mogućnosti prometnog povezivanja važnih trgovačkih točaka. Sljedećih deset godina putovali su i poduzimali različita istraživanja diljem Južne Amerike. Mirko je nestao 1913. godine, tijekom ekspedicije u Peru, a Stevo se nakon bratove smrti skrasio u gradu Ouro Pretu u brazilskoj

saveznoj državi Minas Gerais. Osnovao je obitelj s Marijom Aracy Lessa, učiteljicom i školskom ravnateljicom s kojom je imao četvero djece: Zoru, Moemu, Mirka i Jan-ka. Bavio se uzgojem čaja i kopanjem ruda. Preminuo je i pokopan 1936. u Ouro Pretu.

Stevina najstarija kći Zora rođena je 1918. godine. Već

sl.9. Zora Seljan

sl.10. Obitelj Seljan. Brazil, 1975. Zora Seljan i Antonio Olinto (dolje desno) prije odlaska u Zagreb. EMZ.

1 „Eu vi as democracias populares” (1951.).

2 Mesquita, *Kratki osvrt o Zori Seljan*, 122, 125.

3 Isto, 130.

4 Njezina su važnija djela: *Historia de Oxalá, Oxum Abalo, Iansan, Mulber de Xangô i A Orelba de Obá*, objavljena 1958. godine, te tri ranije drame objedinjene pod naslovom *Os Negrinhos*. Vidjeti tekst Roberta Lime „Xangô and Other Yoruba Deities in the Plays of Zora Seljan”, <https://www.jstor.org/stable/41417222>

5 Povjesničar Jerry Davila u tekstu *White Skin, Black Masks: Brazilian Performances of Africanness in the South Atlantic* piše o ulozi prvih diplomata u Nigeriji, uključujući Zoru Seljan i Antoniju Olinto, te istražuje kako su bijeli Brazilci zamišljali i istraživali svoju afričku pripadnost.

6 Rasnu demokraciju kao ideal prvi je iznio brazilski sociolog Gilberto Freyre u svom djelu *Casa-Grande & Senzala*, objavljenome 1933. godine.

7 Davila, *White Skin, Black Masks*, 2-3.

8 Candomblé nema središnji autoritet, već je organiziran oko autonomnih *terreirosa* (kuća).

9 Davila, *White Skin, Black Masks*, 7-8.

kao petnaestogodišnjakinja radila je u Belo Horizonte za novine *O Minas Gerais*. Za života je objavila 18 kazališnih komada i desetak knjiga različitih književnih žanrova (romana, biografija, znanstvene fantastike, dječjih priča i predgovora knjigama drugih autora), ali i brojne novinske članke, kazališne kritike i intervjue. Kao novinarka pisala je o književnim, folklornim, ekonomskim i političkim temama. Njezina osobna arhiva nalazi se u zakladi *Kuća Barbosa* u Rio de Janeiru, a proučila ju je Priscila de Azevedo Souza Mesquita, brazilska dramaturginja čija doktorska disertacija nastoji rasvijetliti kazališno stvaralaštvo Zore Seljan, ali donosi i brojne druge podatke iz Zorina života.

Udala se vrlo mlada za pisca Rubema Bragu, s kojim se preselila u Rio de Janeiro, gdje se bavila novinarskim radom. Živjeli su i u São Paulu, gdje im se rodio sin, književnik Roberto Braga, te su vodili intenzivan kulturni život družeći se s drugim piscima i umjetnicima poput Marija i Oswalda de Andradea, Jorgea Amada i Zelijje Gattai. Zora je bila članica Komunističke partije Brazila te je 1938., zajedno s osmommesečnim sinom, privedena zbog suradnje s „komunističkim agitatorom” Joséom Luizom de Barrosom.

Nakon Drugoga svjetskog rata Zora putuje u Europu kao prva južnoamerička novinarka koja je posjetila zemlju iz „željezne zavjese”. O svom putovanju pisala je za mnoge brazilske novine te je nakon povratka objavila svoju prvu knjigu *Vidjela sam socijalističke demokracije*¹, u kojoj izvještava o životnim uvjetima zemalja koje je posjetila i o njihovoj poslijeratnoj obnovi. To je putovanje utjecalo na njezino književno stvaralaštvo, pa se Zora u

svojoj drugoj knjizi, ovaj put za djecu – *O Livro de Fusilico* iz 1952., bavi teškim temama kao što su umiješanost državnih dužnosnika u krijumčarenje drva, davanje mita i kontrola trgovine u Brazilu i Argentini od strane Sjevernoamerikanaca te zaključuje kako je zapravo riječ o jednome od oblika imperijalizma.²

Vrativši se iz Europe, spoznala je da slabo poznaje svoju zemlju, pa počinje putovati Brazilom promatrajući i bilježeći različite kulturne aspekte te se oduševljavajući brazilskim folklorom. Na temelju folklornih i etnografskih istraživanja, Zora Seljan stvara dramaturgiju inspiriranu brazilskom popularnom kulturom te 1956. osniva folklornu skupinu Kazalište Oxumarê. Putovanje državama Para i Amazonas nadahnulo ju je za nekoliko njezinih predstava i u njoj pobudilo zanimanje za narodno pještvo.³

Zora Seljan i Antonio Olinto u Nigeriji

Zora se nakon turističkog putovanja u Salvador, glavni grad brazilske savezne države Bahia, potkraj 1940-ih godina zainteresirala za afro-brazilsku religiju candomblé, koja će odrediti velik dio njezina kazališnog stvaralaštva.⁴ Zanimanje za afro-brazilsku kulturu prenijela je na svoga drugog supruga, brazilskog književnika i akademika Antoniju Olinto, s kojim 1962. odlazi u Lagos, tadašnji glavni grad Nigerije, gdje Olinto preuzima dužnost kulturnog atašea u brazilskom veleposlanstvu.

Uloga prvih brazilskih diplomata koji su došli u Nigeriju⁵ bila je graditi veze s netom osamostaljenim afričkim državama, istraživati i promicati etničke i kulturne veze

između Brazila i Nigerije te promovirati Brazil kao rasnu demokraciju.⁶ Ideja rasne demokracije postala je sredinom 20. stoljeća državnom doktrinom za projiciranje pozitivnoga nacionalnog identiteta kako unutar Brazila, tako i izvan njega, a podrazumijevala je uvjerenost u jedinstvenost brazilske kulturne i rasne mješavine. Zora i Olinto bili su svjesni izrazite rasne nejednakosti u Brazilu, no vjerovali su u ideju rasne demokracije i bili su pripadnici širega intelektualnog pokreta koji je težio otkriti brazilsku originalnost i presjeći europsku pupčanu vrpцу te osvijestiti afrička kulturna obilježja u Brazilu.⁷ To je djelomično proizašlo iz veza s candombléom, sinkretičkom religijom koju su u Brazilu razvili porobljeni Afrikanci, a koja je kombinacija elemenata afričkih kultura (uključujući Joruba, Bantu i Fon), katoličanstva i vjerovanja starosjedilaca.

Početkom 20. stoljeća u Bahiji, središtu afro-brazilske kulture, vjerski su vođe, koji su bili povezani s Nigerijom, predstavljali svoje rituale kao autentično afričke. I Zora je smatrala kako candomblé odražava autentične brazilske kulturne korijene te se posvetila uključivanju zapadno-afričke mitologije u izgradnju jedinstvenoga brazilskog kazališnog stila. Bila je posvećena cilju da se brazilska „kolonizirana” kultura protkana europskim utjecajima zamijeni „nacionalnom” kulturom proizašlom iz folkloru i ukorijenjenom u brazilskim afričkim i starosjedilačkim utjecajima. Zora je bila inicirana u candomblé kuću (*terreiro*)⁸ Ilê Axé Opô Afonjá. Za pisanje romana i drama s afro-brazilskim religijskim temama Zora se inspirirala pričama o povijesti candomblea u Bahiji koje je čula od svećenice Mãe Senhore, kao i svojim istraživanjima zapadnoafričke duhovnosti.⁹

Okosnica rada Zore Seljan i Antonija Olinta u Lagosu bila je ideja o zajedničkom identitetu Brazila i Nigerije¹⁰ pa su uspostavili veze s brazilskim zajednicama¹¹ (*agudás*) u Zapadnoj Africi. Zora je objavila tri knjige koje se odnose na njezino iskustvo u Nigeriji.¹² Za odabir naslova knjige *No Brasil, ainda tem gente da minha cor?* (*Ima li u Brazilu još ljudi moje boje?*) poslužilo joj je pitanje Romane da Conceição, rođene u Brazilu, koja se kao potomak obitelji zarobljenih Afrikanaca krajem 19. stoljeća preselila u Lagos. Pitanje se odnosilo na (bije)le Brazilce koji su došli otvoriti veleposlanstvo u Lagosu, kao i na one iz prvih brazilskih tvrtki koje su onamo stigle nakon proglašenja neovisnosti Nigerije. Povjesničar Jerry Davila smatra kako je Zora u toj knjizi upozorila na nepovezanost između vrijednosti rasne demokracije i vertikalne rasne integracije u Brazilu jer sredinom 20. stoljeća obojeni Brazilci gotovo nikad nisu imali nikakve položaje u političkoj ili ekonomskoj vlasti unatoč demografiji i rastućem značenju određenja *afro* u nacionalnoj i međunarodnoj mašti Brazilaca.¹³

Zora i Antonio bili su ponosni na svoje antirasističke politike. Olinto je, kao i Zora, objavio više knjiga o svom iskustvu u Africi te je ondje kao pisac pronašao svoju temu – samu Afriku. Njihovo gotovo cjeloživotno zanimanje i ljubav prema zapadnoafričkim kulturama materijalizirano je i u zbirci maski, figura i tekstila¹⁴ koja je za

njihova života bila izložena u njihovu stanu na Copacabani.

Zora Seljan i Etnografski muzej

U suradnji s lokalnim novinama u Belo Horizonteu, Zora je još kao srednjoškolka javnosti predstavila bilješke svoga oca o društvenom ustroju i običajima Etiopije. U njezinoj osobnoj arhivi nalaze se članci koje je napisala o braći Seljan, prijevodi njihovih dnevnika, pisma koja je razmijenila s Etnografskim muzejom, kao i bilješke o susretu s članovima Centra za kulturu i ekspedicijom iz Karlovca koji su potkraj prošlog stoljeća poduzeli ekspediciju putovima braće Seljan i posjetili Zoru u Rio de Janeiru.¹⁵

U knjizi kustosice Etnografskog muzeja Aleksandre Sanje Lazarević Zora je o svom ocu i njihovoj plantaži čaja u mjestu Rodrigo Silva nedaleko od Ouro Preta napisala ovo:

„Bio je visok, volio je razgovarati, no nikada nije govorio o svojim dogodovštinama što ih je doživio s bratom Mirkom, kao ni o svojim osjećajima. [...] Naša mala plantaža indijskog čaja bila je uzorom udobnosti. Imali smo vlastitu električnu struju, kompletnu kupaonicu s bojlerom na alkohol, te sve kućanske aparate onoga doba. Kad se pojavio radio, od oca sam dobila galenski radio. Kuće na našoj plantaži bile su povezane telefonom. Tvornica za preradu čaja što smo ga sadili imala je najmodernije strojeve, uvezene iz Njemačke, a sve ih je pokretala električna. [...] Naša je plantaža bila raj i sjećam se se kao niza lijepih slika. No otac je nije uspio sačuvati. Svjetska je kriza zahvatila uglavnom male posjednike kao što je bio on. Dugo su latifundisti uspjeli preživjeti. Otac je zapao u sagove i morao prodati plantažu. Počeo je tada raditi za razne kompanije kao geolog i inženjer.”¹⁶

Zora je održavala vezu s domovinom svoga oca i s Etnografskim muzejom u Zagrebu, koji je više puta posjetila te mu je donirala 42 predmeta. Među njima je i ulje na platnu koje je poslala Zorina majka i Stevina supruga Maria Aracy Lessa, a djelo potpisuje njezina rođakinja slikarica Leony Lessa Martins. Slika prikazuje crkvu u Ouro Pretu u kojoj su pokopani Stevo Seljan i članovi obitelji Lessa.

Dio predmeta iz donacije potječe iz država Para i Amazonas, kojima je Zora putovala još početkom 1950-ih godina. S ušća Amazone donijela je perjanicu i nakit od raznobojnog perja, a iz Santarema malu sjekiru. U Belemu, glavnom gradu države Para, nabavila je lopticu za popularnu brazilsku igru *petecu*, u kojoj igrači rukama udaraju lopticu prebacujući je preko visoke mreže. Prvobitno se igrala tijekom svečanosti, uz ples i pjesmu, te se s vremenom razvila u rekreaciju. Natjecateljskim sportom postala je 1930-ih godina, a prvo brazilsko prvenstvo *petece* održano je 1987. godine.

Među predmetima iz Amazonije nalaze se ogrlice od nanizanih različitih plodova i sjemenki, pletena košara za čuvanje ribe i perjanica te jedan vrlo zanimljiv predmet

sl.11. i 12. Naslovnice knjiga Zore Seljan

10 Jerry Davila smatra kako su se brazilske diplomatske ideje temeljile na sentimentalnom prihvaćanju naslijeđa Afrike u Brazilu, ali se ignorirala činjenica da je to naslijeđe ukorijenjeno u ropstvu.

11 Oko 8000 slobodnih i oslobođenih obojenih Brazilaca, od kojih su neki rođeni u Africi, preselilo se u Zapadnu Afriku tijekom 19. stoljeća.

12 *Educação na Nigéria – Obrazovanje u Nigeriji* (1969.), *No Brasil ainda tem gente da minha cor? – Ima li još uvijek ljudi moje boje u Brazilu?* (2008.) i *A Demanda de Dom Domingos – Zabtjev gospara Domingosa* (1985.).

13 Davila, *White Skin, Black Masks*, 5-6.

14 Vidjeti: <https://www.soraiaacals.com.br/arte-africana/>

15 Mesquita, *Kratki osvrt o Zori Seljan*, 120.

16 Lazarević, *Braća Seljan na crnom i zelenom kontinentu*, 5-7.

sl.13. Slika prikazuje crkvu u Ouro Pretu gdje je pokopan Stevo Seljan. EMZ-ex1866

- osušeni jezik ribe pirarucu koji se koristio za ribanje (ustinjavanje) sjemena ili guarana tijesta koji se pripravlja od ploda jedne vrste lijane (*Paullinia sorbilis*) i služi kao stimulans.

Iz područja rijeke Araguaia, točnije s velikoga riječnog otoka Bananala, potječe 17 predmeta (glazbala, dječje igračke, naušnice, češljevi), među kojima se izdvajaju lutke *litjoko*. Izrađuju ih žene etničke skupine Karajá, a prikazuju ljudsko tijelo u različitim fazama, od rođenja do starije dobi, s odgovarajućim ukrasima na tijelu. Upotrebljavaju se kao igračke kojima je cilj uvođenje djevojčica u život odraslih putem prikaza događaja iz svakodnevnog života. S porastom zanimanja turista za figure *litjoko* njihova je prodaja postala važan izvor prihoda zajednice.

Predmeti iz donacije Zore Seljan bili su izloženi na izložbama Etnografskog muzeja *Braća Seljan kroz prašume i pustinju* (2018.) i *Igrom oko svijeta* (2021. – 2024.).

Za vrijeme posjeta zagrebačkome Etnografskome muzeju 1986. Zora i Antonio Olinto prisustvovali su otvorenju izložbe *Sjećanje na braću Seljan* koju je priredila kustosica Aleksandra Sanja Lazarević u povodu 50. obljetnice Stevine smrti. Kako doznajemo iz novina *Brazilian Gazette*¹⁷, otvorenju je prisustvovao brazilski veleposlanik u Beogradu, a glumac Dragan Mihailović pročitao je prijevod pjesme Zorina sina Roberta Brage u kojoj opisuje život svoga djeda Steve. U pratnji g. Mladena Lovrića¹⁸, Zora i Olinto posjetili su Karlovac, rodni grad braće Seljan, gdje ih je primila tadašnja gradonačelnica s kojom su razmatrali mogućnost bratimljenja Karlovca i Oura Preta.

Tijekom sljedećeg posjeta Zagrebu, 1990. godine, Zora i Olinto održali su tribine u sklopu programa *Dani Tibora Sekelja*.¹⁹ Antonio Olinto predstavio je međusobne utjecaje Brazila i Afrike, a Zora Seljan govorila je o Antonijevu književnom stvaralaštvu i o utjecajima Joruba na brazilsku književnost.

Mnogo godina poslije i sama sam imala priliku upoznati potomke braće Seljan jer su u velikom broju došli na otvorenje izložbe Etnografskog muzeja *Braća Seljan – hrvatski istraživači u Južnoj Americi*, postavljene u Ouro Pretu i Rio de Janeiru 2022. godine. Obitelj i dalje pokazuje veliko zanimanje za obiteljsku ostavštinu u Etnografskome muzeju, a meni su posebice vrijedne nove spoznaje o Zori i održavanje veze s obitelji. Otvorenju izložbe u Ouro Pretu prisustvovala je i spomenuta dramaturginja Priscila Mesquita, čiji je tekst o Zori bio uvršten u izložbu, a koji je, zahvaljujući dr. sc. Milanu Puhu sa Sveučilišta u Sao Paulu, objavljen na portugalskome i hrvatskom jeziku. Na otvorenju izložbe u Salvadoru u prosincu 2023. Milan je knjižnici Anísio Teixeira darovao Zorine knjige sa željom da njezina djela budu što dostupnija javnosti te mi je omogućio da prisustvujem *candomblé* ceremoniji, i to baš u kući Ilê Axé Opô Afonjá, u kojoj je bila inicirana Zora.

Kao i s drugim temama i predmetima iz Zbirke izvanoevropskih kultura, vrlo je zahtjevno domaćoj publici

predstaviti kompleksnost Zorina stvaralaštva i afro-braziliske kulture i religija. Stoga je nužna pomoć lokalnih znanstvenika, stručnjaka i praktičara. Priscila, Milan i ja nastojimo promovirati Zorin rad u Brazilu i u Hrvatskoj, kao i Daniel Braga, Zorin unuk, brazilski glumac i praktičar *candomblea*, koji nam je najvažnija poveznica i vriedan izvor informacija. Dok dovršavam ovaj tekst Daniel mi javlja kako je u *Vijencu* izašla reportaža hrvatskog novinara Dragana Nikolića o Zori.²⁰ Naime, spomenutog je novinara pri njegovu posjetu Salvadoru kolega Milan Puh uputio na Zoru Seljan, odnosno na Priscilu i Danie-la. Veseli nas da se širi glas o toj iznimnoj ženi, a, kako kaže i Daniel, Zora doista može biti kulturni most između naše dvije zemlje.

Iako pregovori Etnografskog muzeja i HRT-a o snimanju dokumentarnog filma o Zori Seljan 2022. godine nisu uspjeli, možda njezin filmičan život ipak pobudi zanimanje u Hrvatskoj, a možda se ostvare i naša još smjelija maštanja o izvedbi Zorine drame na zagrebačkim kazališnim daskama.

LITERATURA

1. Davila, Jerry. „White Skin, Black Masks: Brazilian Performances of Africanness in the South Atlantic”. 2008. <https://www.pdfsearch.io/document/+White+Masks/1rDuX/White+Skin%2C+Black+Mask%3A+Brazilian+Performances+of+Africanness+in+the+South+Atlantic+Jerry+D%2C+Arvila+Antonio+Tavares+was+dead.+Perhaps+it+was+the+Orix%C3%A1%E2%80%99s+revenge+for+the+slave+trade.+The+Brazilian+embassy+in+Lagos%E2%80%99+me> (pristupljeno 17. svibnja 2024.).
2. Lazarević, Aleksandra Sanja. *Braća Seljan na na crnom i zelenom kontinentu*. Zagreb: Etnografski muzej. 1991.
3. Mesquita, de Azevedo Souza Priscila. „Kratki osvrt o Zori Seljan”. U: *Kratke priče i istraživanja o Hrvatskoj: 1. natječaj za znanost i književnost SADA-e*. São Paulo: Svalbard Edições. 2021.

Primljeno: 28. svibnja 2024.

ZORA SELJAN – BRAZILIAN WRITER AND ETHNOGRAPHIC MUSEUM DONOR

Zora Seljan (1918-2006), is a Brazilian writer, dramaturge and journalist of Croatian descent. Her father Stevo and uncle Mirko are the best-known donors to the Collection of Extra-European Cultures, but Zora too maintained links with the Ethnographic Museum and donated a small collection of items from Brazil.

The aim of the paper is to draw attention to her donation and her practically unknown biography. During her lifetime she published eighteen dramatic works and some ten books of various literary genres, numerous newspaper articles, theatre reviews and interviews. For the papers she wrote about books, folk culture, economics and politics. She found inspiration in Brazilian folklore, and the Afro-Brazilian religion Candomblé was a major influence on her creative work. In the 1960s she and her husband Antonio Olint spent time in Nigeria promoting the idea of racial democracy. She was dedicated to the goal that Brazilian culture, colonised by European influences, be replaced with a national culture stemming from folk art and rooted in Brazilian African and indigenous folkways.

17 Preslik članka ustupio mi je Zorin unuk Daniel Braga.

18 G. Mladen Lovrić dostavio je Muzeju oko 2010. godine dokumentaciju koju je o braći Seljan prikupila Stevina druga kći Moema.

19 Tibor Sekelj (1912. – 1988.) bio je novinar, esperantist i putopisac. Njegova zbirka predmeta iz Austrije i Papue Nove Gvineje čuva se u Etnografskome muzeju u Zagrebu. *Dani Tibora Sekelja* održani su u Multimedijalnom centru Muzeja Mimara, u organizaciji tadašnjega Međunarodnog centra za usluge u kulturi.

20 Vidjeti: *Vijenac* XXXII, br. 788, 23. svibnja 2024., str. 20-21.